

هوالحکیم

دانشکده تغذیه و علوم غذایی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز

طرح دوره «نام درس»

جدول شماره ۱: اطلاعات کلی درس

اطلاعات درس		
نام درس: برنامه ریزی غذا و تغذیه		تعداد واحد: ۲ واحد نظری
گروه هدف: دانشجویان کارشناسی ارشد علوم تغذیه		پیش نیاز درس: ندارد
گروه آموزشی ارائه دهنده درس: تغذیه جامعه		شماره درس: ۱۹۶۳۸۰
اطلاعات استاد مسئول درس		
نام و نام خانوادگی: دکتر مینا باباشاهی	مرتبه علمی: استادیار	گروه آموزشی: تغذیه جامعه
اطلاعات تماس:		
- نشانی محل کار: شیراز، بلوار رازی، دانشکده تغذیه و علوم غذایی، گروه تغذیه جامعه - ایمیل: m.babashahi21@gmail.com - تلفن محل کار: ۸-۳۷۲۵۱۰۰۱ داخلی ۳۷۹ - ساعات دسترسی به استاد: شنبه تا چهارشنبه ساعت ۸ تا ۱۵:۳۰		

جدول شماره ۲: معرفی درس

معرفی درس (با توجه به اهداف کاربردی)
با توجه به اهمیت روش های علمی برنامه ریزی و مدیریت در سطح ملی در زمینه پیشگیری از ناامنی غذایی و سوء تغذیه ایران و جهان، لذا آشنایی دانشجویان تغذیه با این درس حائز اهمیت می باشد. در این واحد درسی در نظر است تا دانشجویان با مبانی و روش های علمی برنامه ریزی و مدیریت در سطح ملی در زمینه پیشگیری از ناامنی غذایی و سوء تغذیه در ایران و جهان آشنا شوند. همچنین دانشجویان با استفاده از نرم افزار CDCynergy یک برنامه فرضی برای مقابله با یک مشکل تغذیه ای طراحی خواهند نمود و نتایج کار خود را در آخرین جلسه ارائه می دهند. همچنین در طول این درس دانشجویان به تحلیل مقایسه ای سیاست و برنامه های تغذیه ای و تفکر و نوآوری در راستای تلاش برای مقابله با مشکلات تغذیه ای جامعه تشویق می شوند.
اهداف درس
هدف کلی: انتظار می رود دانشجویان در پایان این درس بتوانند مبانی نظری و روش های علمی برنامه ریزی و مدیریت در سطح ملی و محلی در زمینه مقابله و پیشگیری از ناامنی غذایی و سوء تغذیه در ایران و جهان آشنا شوند.
اهداف اختصاصی دانشجو در پایان دوره می تواند به اهداف زیر دست پیدا کند:

اهداف شناختی

- ۱) برنامه‌ریزی غذا و تغذیه را تعریف کند.
- ۲) موضوعات و اولویت‌های جهانی در حوزه غذا و تغذیه را بشناسد.
- ۳) نظام غذا و تغذیه را تعریف کند و زیرنظام‌های آن را بشناسد.
- ۴) امنیت غذایی را تعریف کند و ابعاد آن را بشناسد.
- ۵) مدل‌های اجتماعی-فرهنگی سلامت و تغذیه را بشناسد.
- ۶) تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت و تغذیه را بشناسد.
- ۷) مبانی و مراحل برنامه‌ریزی تغذیه‌ای برای ارتقای سلامت را شرح دهد.
- ۸) انواع روش‌های ارزیابی و اولویت‌بندی نیازهای تغذیه‌ای جامعه را شرح دهد.
- ۹) اهداف جامعه هدف را تعیین کند.
- ۱۰) سطوح مداخله و استراتژی‌های برنامه‌های تغذیه‌ای را شرح دهد.
- ۱۱) قابلیت‌های ارتباطی و بین فرهنگی جامعه هدف را شناسایی کند.
- ۱۲) عوامل موفقیت برنامه‌های تغذیه‌ای در ایران و جهان را بشناسد.
- ۱۳) اجزا و نحوه‌ی نگارش برنامه عملیاتی را بشناسد.
- ۱۴) روش‌های پایش و ارزشیابی برنامه را شرح دهد.
- ۱۵) مهم‌ترین برنامه‌های حوزه غذا و تغذیه در ایران و جهان را بشناسد و نتایج برنامه‌های موفق را شرح دهد.

اهداف مهارتی

- ۱۶) با رجوع به سامانه برنامه‌های وزارت بهداشت، به آیین‌نامه و دستورالعمل‌های اجرایی برنامه‌های جاری مرتبط با غذا و تغذیه دسترسی پیدا کند و آن‌ها را مرور کند.
- ۱۷) به برنامه‌های کشورهای مختلف در زمینه کاهش سوءتغذیه و بیماری‌های مزمن و بهبود امنیت غذایی از طریق پایگاه داده جهانی سازمان جهانی سلامت دسترسی داشته باشد و آن‌ها را نقد و بررسی کند.
- ۱۸) در بستر نرم‌افزار CDCynergy برای یک موضوع فرضی برنامه‌های تغذیه در سطح کلان کشور طراحی و پیشنهاد کند.

اهداف نگرشی

- ۱۹) ضرورت و اهمیت برنامه‌ریزی اصولی و باقاعده را در رفع مشکلات تغذیه جامعه را درک کند.

روش ارائه درس

راهبرد آموزشی

آموزش بخشی به صورت حضوری به روش سخنرانی و یا بهره‌گیری از وسایل کمک آموزشی (دیتا پروژکتور) و بخشی به صورت غیرحضوری آفلاین و با ارائه اسلایدهای صداگذاری شده و بارگذاری در سامانه نوید انجام می‌گیرد. در طول جلسات آموزشی، پرسش و پاسخ و بحث پیرامون موضوع آزاد می‌باشد. دانشجویان موظف‌اند در طول ترم تحصیلی در مورد مباحثی که از سوی استاد طرح می‌شود در منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی جستجو کرده و مطالبی را به کلاس ارائه دهند. افزون بر آموزش مستقیم نظری دانشجویان و استاد محور و آموزش مبتنی بر حل مشکل و حل رویداد، شیوه‌های زیر نیز در تدریس درس در نظر گرفته خواهند شد:

- برگزاری کنفرانس های داخل کلاس

- بارش فکری

- کارگاه آموزشی (کار با نرم افزار CDCynergy)

- Case presentation

روش تدریس حضوری

سخنرانی و با بهره گیری از وسایل کمک آموزشی (ویدئو پروژکتور و پاورپوینت)، بارش فکری و پرسش و پاسخ و همچنین کار با سامانه و سایت های حاوی برنامه های جامعه محور حوزه غذا و تغذیه ایران و دیگر کشورها، ارائه فیلم های کوتاه مرتبط

روش تدریس الکترونیکی

- ارائه اسلایدهای صداگذاری شده و بارگذاری در سامانه نوید

منابع آموزشی

منابع آموزشی اصلی

- Marie A. Boyle, David H. Holben. Community Nutrition in Action: An Entrepreneurial Approach. 6th Edition.
- Nweze Nnakwe. Community Nutrition: Planning Health Promotion and Disease Prevention. 2nd Edition.
- Judy Buttriss, Amanda Wynne, Judy Buttriss. Nutrition, A Handbook For Community Nurses. 2016
- The Giessen Declaration. Public Health Nutrition 2002; 8(6A): 111-120.
- Grosso G., Mateo A, Rangelov N, Buzeti T, Birt C. Nutrition in the context of the Sustainable Development Goals. European Journal of Public Health 2020, Vol. 30, No. Supplement 1, i11-i23.
- UNSCN. Nutrition and the Post-2012, Sustainable Development Goals.
- The burden of malnutrition. <https://globalnutritionreport.org/reports/global-nutrition-report-2018/burden-malnutrition/>
- Gómez MI, Barrett CB, Raney T, Pinstup-Andersen P, Meerman J, Croppenstedt A, et.al. Post-Green Revolution food systems and the triple burden of malnutrition. FAO 2013.
- WHO. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. Geneva 2004.
- Norum KR. World Health Organization's Global Strategy on diet, physical activity and health: the process behind the scenes. Scandinavian Journal of Nutrition 2002; 41 (2): 83-88.
- Friel, Sharon, et al. "Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating." The National Centre for Epidemiology and Population Health. Canberra: The Australian National University (2015).
- Kronenfeld, Jennie Jacobs, ed. Social determinants, health disparities and linkages to health and health care. Emerald Group Publishing, 2013.
- Sharon Friel, Libby Hattersley and Laura Ford (2102), Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating.
- Atkins, Peter, and Ian Bowler. Food in society: economy, culture, geography. Routledge, 2016.
- Popkin, Barry M. "An overview on the nutrition transition and its health implications: the Bellagio meeting." Public health nutrition 5.1A (2002): 93-103.
- Ghassemi, Hossein, Gail Harrison, and Kazem Mohammad. "An accelerated nutrition transition in Iran." Public health nutrition 5.1a (2002): 149-155.
- Popkin, Barry M. "Synthesis and implications: China's nutrition transition in the context of changes across other low-and middle-income countries." Obesity reviews 15 (2014): 60-67.
- Vorster, H. E., and Lesley T. Bourne. "The nutrition transition in developing countries." Community Nutr Dev Ctries 54 (2016): 871-873.
- IFAD, UNICEF. "The state of food security and nutrition in the world 2017." (2017).

- Jones, Andrew D., et al. "What are we assessing when we measure food security? A compendium and review of current metrics." *Advances in nutrition* 4.5 (2013): 481-505.
- Gross, Rainer, et al. "Four dimensions of food and nutrition security: definitions and concepts." (2000): 20-25.
- Mohammadi Nasrabadi, F., et al. "Household food insecurity in the Islamic Republic of Iran: a systematic review and meta-analysis." *EMHJ-Eastern mediterranean health journal* 20.11 (2014): 698-706.
- Bartels P, Rijgersberg H, Groot J, Bos-Brouwers H, van Gogh B. *Future Food Basket: methodology for the forecasting of the future food demand*. Wageningen: Wageningen Food & Biobased Research, 2018. 40 p. (Wageningen Food & Biobased Research report; 1842). doi: 10.18174/456661
- Herforth A, Arimond M, Álvarez-Sánchez C, Coates J, Christianson K, Muehlhoff E. *A Global Review of Food-Based Dietary Guidelines*. *Adv Nutr*. 2019 Jul 1;10(4):590-605..
- Shahid SM, Bishop KS. *Comprehensive Approaches to Improving Nutrition: Future Prospects*. *Nutrients*. 2019 Jul 31;11(8):1760. doi: 10.3390/nu11081760. PMID: 31370182; PMCID: PMC6723295.
- Three chapters (16, 17 & 18) in: Temple NJ & N Steyn. *Community Nutrition in developing Countries*. University of South Africa Press & AU Press, Athabasca University, Canada 2016.

Chapter 16: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T. Planning of nutrition programs, P. 311-320.

Chapter 17: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T, Sanders D, Pereko KKS. Achieving Success in Community-Based Nutrition Programs. P 325-335.

Chapter 18: Oyewole O. The Evaluation of Community-based Nutrition Programs. P. 332-346.

- Ismail S., Immink M., Nantel G. *Improving Nutrition Programs: An Assessment Tool for Action*. FAO, Rome, Italy 2005.
- *Successful Community Nutrition Programming: Lessons from Kenya, Tanzania, and Uganda*. The LINKAGES Project, Academy for Educational Development, Washington, DC, USA, 2002.
- Delisle, Hélène, Shrimpton, Roger, Blaney, Sonia, Du Plessis, Lisanne, Atwood, Stephen. et al. (2017). Capacity-building for a strong public health nutrition workforce in low-resource countries. *Bulletin of the World Health Organization*, 95 (5), 385-388.

• نسرین امیدوار، زهرا عبداللہی، دل آرام قدسی، اعظم دوست محمدیان، فرزانه صادقی قطب آبادی، بهار عظمتی، درسنامه طراحی و

ارزشیابی برنامه‌های تغذیه‌ای جامعه‌محور، انتشارات انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، تهران، ۱۳۹۶

• ربابه شیخ الاسلام، زهرا عبداللہی، نسرین امیدوار، کتاب برنامه‌های تغذیه جامعه در نظام سلامت ایران، انتشارات انستیتو تحقیقات

تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور، تهران، ۱۴۰۰

منابع آموزشی کمکی

- <https://nutr.behdasht.gov.ir/> منابع دفتر بهبود تغذیه وزارت بهداشت و درمان
- <https://extranet.who.int/nutrition/gina/en/home>

تجهیزات و امکانات آموزشی

- کلاس درس
- وسایل کمک آموزش (کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، مارکر و وایت برد)
- اتصال اینترنت مناسب
- سامانه نوید/LMS

نوع ارزشیابی	شیوه ارزشیابی دانشجوی	نمره (درصد از کل)
--------------	-----------------------	----------------------

۱۰	• حضور فعال و مشارکت در کلاس	ارزشیابی تکوینی
۵۰	• تکالیف درسی و ارائه	(میان دوره)
۴۰	• امتحان پایان ترم تشریحی	ارزشیابی پایانی
۱۰۰		(پایان دوره)
		جمع کل

ارزشیابی برنامه: لطفاً در انتهای ترم برای ارزشیابی ترمی به لینکی که با همین عنوان در سایت دانشکده قرار داده شده است، مراجعه بفرمایید.

گروه هدف: دانشجویان کارشناسی ارشد علوم تغذیه		سال ورودی: ۱۴۰۳		زمان ارائه درس: نیمسال اول (ترم پاییز ۱۴۰۳-۱۴۰۴)			
روز	تاریخ	ساعت	عنوان جلسات	استاد	مکان	روش ارائه / رسانه	
۱	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● آشنایی با مفهوم برنامه ریزی تغذیه ای، موضوعات و اولویت های جهانی در حوزه غذا و تغذیه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۲	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● مفهوم نظام غذا و تغذیه و امنیت غذایی، روند امنیت غذایی در ایران و جهان	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● مدل های اجتماعی-فرهنگی سلامت و تغذیه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۴	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● تعیین کننده های اجتماعی سلامت و تغذیه و مفهوم عدالت در تغذیه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۵	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● مبانی و مراحل برنامه ریزی تغذیه ای برای ارتقای سلامت؛ نظریه ها و مدل ها و کاربرد آن ها در برنامه ریزی حوزه تغذیه و سلامت	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۶	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● نیازسنجی برای تبیین اهداف برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۷	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● تعیین اهداف برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۸	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● استراتژی های اصلی مورد استفاده در برنامه های تغذیه ای ● برنامه عملیاتی و مراحل آن	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۹	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● پایش و ارزشیابی برنامه	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۱۰	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● عوامل موفقیت و شکست برنامه های تغذیه ای	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۱۱	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● معرفی و تحلیل یک برنامه تغذیه ای منتخب در جهان	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۱۲	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● معرفی موردی مهم ترین برنامه های حوزه غذا و تغذیه در ایران	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۱۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه ریزی آموزش	● معرفی و کار با نرم افزار CDCynergy	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ

۱۴	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	• مراحل یک برنامه موردی در نرم افزار CDCynergy	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	سخنرانی حضوری همراه با پرسش و پاسخ
۱۵	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	• تدوین یک برنامه تغذیه‌ای برای مقابله با یک مشکل تغذیه‌ای در جامعه مشخص	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	کنفرانس دانشجویی، بحث و جمع‌بندی مشارکتی
۱۶	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	• تدوین یک برنامه تغذیه‌ای برای مقابله با یک مشکل تغذیه‌ای در جامعه مشخص	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	کنفرانس دانشجویی، بحث و جمع‌بندی مشارکتی
۱۷	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	نیمسال اول ۱۴۰۳	مطابق با برنامه‌ریزی آموزش	• آزمون پایان ترم	دکتر باباشاهی	دانشکده تغذیه	آزمون تشریحی